

L' ARCH DE S. MARTÍ

Periòdic polític defensor dels interessos morals y materials del País.

SE PUBLICA AL MENOS UNA VEGADA CADA SETMANA.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plaça Mercat, 21.

SUCURSAL D'ADMINISTRACIÓ A BARCELONA:

Llibreria de la Marina, Argenteria, 61,
de Verdaguer, Rambla del mitx 5, y
Arolas 5, entressol.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

San Martí. 4 rs. al mes.

Fora. 12 » trimestre.

Anuncis y comunicats a preus convencionals.

PAGOS A LA BESTRETA.

LOS ORIGINALS NO 'S TORNAN

Calendari de la setmana:

Dijous.—✕ La Ascensió del Senyor, Sta. Rita de Casia viuda, y Stas. Quiteria y Julia vgs. y mrs.

Divendres.—La Aparició de S. Jaume apostol y S. Basileu mr.

Dissapte.—Stas Afra, Susana, Marciana y Paladia mrs.

Diumenge.—S. Gregori VII papa y Sta. Madelena de Pazzis vg.

ESPECTACLES PARTICULARS

CIRCUL RECREATIU MARTINENSE.—Funció dramàtica pera avuy 24 de Maig.—Lo drama en tres actes **Lo gat de mar**, y la pessa **Lo diari ho porta**.—A dos quarts de quatre en punt.—Véginse 'ls programás.

BARCELONA

TEATRO PRINCIPAL.—Companyia de don Emilio Mario.—Avuy dijous.—Tarde.—**Los dominos Blancos**.—Pera la nit, **El Otro**.

GRAN TEATRO DEL LICEO.—Avuy dijous.—Tarde.—La ópera **Mefistófele**.—Per la nit **Roberto il Diavolo**.

TEATRO DEL CIRCO.—Avuy dijous.—Tarde.—**Dinorah**.—Nit.—**Aida**.

TEATRO ROMEO.—Avuy dijous.—Tarde.—**El tanto por ciento**.—Nit.—**La carcajada**.

TEATRO DEL ODEON.—Avuy dijous.—Tarde.—Lo drama **La viuda de Ser-rallonga**.—Altre interessant drama **Maria! la hija de un jornalero** y la divertida comedia **Anar per llana y sortir esquilat**.

TIVOLI.—Avuy dijous.—Tarde.—**El registro de la policia**.—Nit.—**La novela de la vida**.

TEATRO ESPANYOL.—Avuy dijous.—Tarde.—El trapero de Madrid.—Nit.—La rosa amarilla.

CIRCO ECUESTRE BARCELONES.—Companyia ecuestre-gimnástica.—Avuy dijous.—Duas preciosas funcions de tarde y nit.

CONCERTS DE EUTERPE EN LO TIVOLI.—Avuy, dijous, segon concert matutinal per lo coro de Clavé y la orquesta dirigida per lo mestre Rodoreda, baix lo següent prográma.—Primera part.—Sinfonia, Mireille de Gounod.—Albórada, á veus solas, De bon matí, de Clavé.—Sinfonia, La Euterpense, de Manent.—Caramellas, á veus solas, Pascua Florida, de Clavé.—Tanda de vales, El val del azor, de Clavé.

Segona part.—Cantata, la Pau dels pobles, de Rodoreda.—Patrulla turca, de Michaelis.—Pastorel la, á veus solas, Las flors de Maig, de Clavé.—Sinfonia elegíaca á la memoria de Clavé, de Porcelli.—Coro, á veus solas, La cansó dels Jochs Florals, de Barba.—Rigodon corejat, Una fontada, de Clavé.—A las 7 en punt.—Entrada 2 rals.

LLISTA DE COLABORADORS

* Agulló, D. Marian, *Mestre en gay saber*.—Agulló, D. Ferrant.—Alesant, D. Francisco de P.—Alsina y Combas, D. Pere.—Andalús del Clot.—Arabia y Solanas, D. Ramon.—Armengol de Badia, D.ª Agnès.—Aulestia y Pijoan, D. Antoni.—Balaguer, Excm. Sr. D. Victor, *Mestre en gay saber*.—Bell-lloch, D.ª Maria de.—Calvet, D. Damás, *Mestre en gay saber*.—Canti, D. Domingo.—Claramunt, D. Lluís.—Coca y Collado, D. Emili.—Collell, D. Jaume, *Mestre en gay saber*.—Costa y Llobera, D. Miquel.—Farnés, D. Sebastià.—Fiter é Inglés, D. Joseph.—Folguera, D. Manuel.—Franquesa y Gomis, D. Joseph, *Mestre en gay saber*.—Gallard, D. Arthur.—García Vilamala, D. Carles.—Guimerá, D. Angel, *Mestre en gay saber*.—Gimferrer y Serrallonga, D. Joan.—Güell, D. Bruno.—Llach, D. Joan.—Martí y Turró, don I.—Masriera, D. Arthur.—Matheu, D. Francesch.—Millet, D. Joan.—Moncerdá de Macià, D.ª Dolors.—Mont Guinardó.—Massanés de Gonzalez, don D.ª Josepha Maria.—Oller, D. Narcís.—Palau, D. Ramon.—Penya d'Amer, D.ª Victoria.—Pepratz, Mr. Justin.—Pirozzini y Martí, D. Carles.—Provensana, D. Pau de.—Planas de Tawerne, D. Lluís.—Ramon y Vidales, D. Jaume.—Riera y Bertran, D. Joaquim.—Rosselló, D. Joseph.—Santaló, don Pere.—Sanpere y Miquel, D. Salvador.—Socias, D. Carles.—Soler y Prat, D. Antoni.—Soler, D. Frederich, *Mestreen gay saber*.—Sunyol, D. Esteve.—Teixidor, D. Joaquim.—Tobella, D. Francisco X.—Toda, D. Eduard.—Turrent, D. Eudalt.—Ubach y Vinyeta, D. Francesch, *Mestre en gay saber*.—Valldaura, D.ª Agna de.—Verdaguer, D. Jascinto, *Mestre en gay saber*.—Vitanova, D. Emili.—Ward, D. Benjami.

LA FESTA DE SANT ISIDRO

Aquesta diada venia á ésser una festa major pera nostre poble, en temps no molt llunyers. Eminentment agrícola com era, se compren que un dels gremis més importants de la població logrés imposar, pera dirho aixís, la seva festa.

Encara molts de nostres vehins recordan la pompa ab que's portava á cap dita festa, organitzada pels pagesos, prenenthi part molt activa no sols l'Ajuntament, sino tot lo poble. La funció relligiosa era sempre esplendida, y sortint del ofici una brillant professó recorria los principals carrers del poble, consistents allavors en no molt amples caminals per entre 'ls camps, arrivant per un cap fins á la Creu del terme y per l'altre fins á ca'n Riera.

Los obrers havian fet per endavant la elecció dels quatre *massips* en favor dels quatre joves més ben plantats del poble, encarregats de dur lo tabernacle del Sant, y acabada la professó, dintre mateix de la iglesia, presidint la cerimonia 'l Rector, rebian de la Obra lo tradicional pom de flors.

A la plassa, davant de la iglesia, tot estava preparat pera la tradicional dansa. Sobre 'ls pedrissos la primitiva cobla catalana de més anomenada, estava esperant ordres, y tot lo poble reunit esperant celebrar la sorpresa de la elecció que farian los *massips* entre las noyas, pera obrir la dansa.

Los *massips* sortian ab lo pom de flors á la mà, y l'oferian á la noya que ja per endavant havia escullit son cor, y aquellas quatre parellas ballavan la primera dansa entre 'ls aplaudiments del poble.

¡Quants y quants recordan en aquesta diada lo seu prometatje, l'estreno de joyas ó l'anell que solia acompanyar al ram de flors! Lo Rector presidia l'acte d'elecció de dama, y la primera dansa, termenada la qual, se retirava pera presenciar aquella festa popular desde 'ls finestrals de la Rectoria ab l'Ajuntament.

Los jóves entravan y sortian del antich Hostal, ahont en taula ricament provehida de dolços y vins, s'hi veyia una assafata en la que cada hù tirava lo que podia pera contribuir á pagar lo gasto de la festa, y disfrutava del obsequi que li feyan los seus organitzadors.

A principis d'aquest sigle hi havia per rector en lo poble un bon patriota, Mossen Guiu, entusiasmista de tot lo que revelava 'l caràcter catalá. Un jorn, per aquesta diada, se vegé Catalunya ocupada per hosts estrangeras; pel cantó de Barcelona un gran acampament denotava que 'ls forasters eran los *amos* del plá, pero 'l nostre poble no havia volgut deixarlos estar en pau, y tothom trobava impossible celebrar la festa de Sant Isidro, perque 'l jovent prou feyna tenia, estant en armas.

Lo bon Rector Guiu cregué que la millor manera de combatre al exercit foraster, era fer gala del desitj que sentia tot lo poble catalá de conservar tot lo que de tradicional y característich té, convertintse ell en lo principal organitzador de la festa. Se feu la professó, voltant sols la iglesia; á tot lo voltant del terme s'hi veyan algunas barretinas que asseguravan la tranquil·litat del poble; tingueren lloch las balladas, y fins pera ensenyar al foraster que la festa s'havia celebrat, se feren lluminarias, en sent cap al tart, en lo palau dels Comtes de Provensa (avuy Torre del Fanch.)

De Mossen Guiu no 'ns ne queda ja gayre bé sino un débil recort, y un voluminós manuscrit en llengua catalana explicant los principals fets d'aquella terrible guerra.

Després s'han anat modificant las costums; lo Rector ja no presidí la

elecció de dama y la primera dansa; la cobla primitiva cedí'l lloch á la orquesta d'avuy; las dansas antigas se cambiaren en walsos y altres balls forasters; perderen importancia las ceremonias del pom de flors, y avuy dia ja no es la festa mes que una débil sombra de lo que fon.

No ha contribuït poch á minvar la importancia de la festa, lo cambi radical que s' ha operat en lo que 'n podrian dir nota característica de la població; d' agrícola ha passat á esser industrial.

Catalunya ha sentit la veu del patriotisme que l' ha feta despertar, y deixant l' ensopiment que feya que la tinguessen per morta, s' ha llensat ab entussiasme y fé á las empresas industrials: s' han alsat per tot arreu fàbricas, y nostre poble ha cambiat de tal manera d' aspecte que avuy es lo primer en Espanya com á manufacturer.

¿Hem de queixarnos de que la festa de Sant Isidro perdi cada any sa importancia? Nò; ni com á catalans, ni com á provensalenchs, perque aquest decandiment que 's nota en una festa tradicional té per causa la millora y progrés realisats per Catalunya y per nostra població. Som lo mateix que eram á principis d' aquest sigle, y si 'l patriota Mossen Guiu tornava, diria plé de goig: «Poble estimat, travalla ferm, que la constancia y fé en lo treball es lo que ha caracterisat sempre als catalans, y 'ls pobles que conservan lo seu caràcter no moren may».

INDUSTRIA CATALANA

(Continuació.)

VIII.—¿Las forsas corporativas que ferent durant tot eix temps?—Ab rahó deya Ward per son temps «que en Espanya... reynava... «la errada »opinion de que en punto á establecimientos útiles, el Rey lo debe hacer »todo sin tener los vasallos más que gozar el fruto del desvelo y liberalidad »del Soberano,» y si avuy Ward tornava á la vida de segü qu' escriuria de nou lo mateix que acabém de copiar.—Quant se recorda tot lo que fiu per Catalunya sa célebre Junta de Comers, sembla impossible que quant l' Estat s' encarrega de la direcció de la Instrucció pública, l' activitat individual, l' iniciativa corporativa desapareixi també d' entre nosaltres. La Junta de Comers qu' organisa las ensenyansas de la Llotja, que tantas Exposicions fiu, al deixar d' ésser autoritat desapareix sens deixar mes rastre que sa lluminosa historia, que per conte de servir de mirall, no fou mes que un amarch recort per quants veyan com de dia en dia se perdía sa tradició de progrés y de treball.

IX.—Empero, com lo fet per los extrangers no deixava d' ésser conegut per molts homes d' estudi, aquestos reunint encara que no fos mes que pera una vegada sos esforços, feren si bé per una via indirecta quelcom per las arts industrials. (1) —Aludim á la Exposició dita retrospectiva.

(1) Consta avuy que lo Govern espanyol ha enviat los tresors artísticos de las colecciones del Estat á las Exposicions universals de Viena y París, 1873-1878 á la d' armas d' aquest any de Londres, y quan se disposa á concorre espléndidament á la de Lisboa que se celebrar dintre de poch, que las dos Exposicions citadas catalanas foren las primeras de dita classe celebradas en Espanya y á las que 'l Govern no enviá ni un sol objecte.

celebrada en y per l' Academia de Bellas Arts de Barcelona en 1867, y á la d' igual classe de Vich del any 1868. —L' album que de la primera se publicá ensenya á propis y á extranys quant facil cosa fora organisar un Museo que servís á nostres industrials y dibuixants d' igual manera que per l' home de lletres serveixen las Bibliotecas, y ab lo text dona aquell home tant meritori com modest, de poch temps ensá arrebatat per lo deute de la natura al treball y á sa patria, un testimoni evident de que l' Exposició no fou una exposició arqueològica com creyan molts, sino una exposició del art decoratiu, del art santuari estudiat en lo seu desentrotllo històrich.—Lo dit text redactat per En Menjarrés ab lo sols fet d' agrupar los productes per la natura de son treball fin compendre que la mentada Exposició fou una Exposició industrial històrica.—Avans de acabar permetis que aquí recordi lo merit sobresalient bastant per sí sols á acreditar son nom, la Exposició y son país, contret per lo malograt Serra encarregat de las il·lustracions de dit Album.

De la Exposició de Vich poch fruyt se'n tregué, pus havent coincidit s' apertura ab la revolució de Setembre de 1868, la concurrencia fou escassa y per dita circumstancia molt aviat fancada.—D' ella empero n' existeix un Catàlech plé de noticias importantíssimas per la historia de las arts industrials en nostra terra y divulgador de nostres grans riquesas artísticas.

X.—Per fi tots los esforços individuals semblavan haver lograt quelcom de bo puig la Diputació provincial de Barcelona enviá en 1870 á En Salvador Sanpere y Miquel ab comissió de estudiar la Exposició internacional d' obrers que's celebrava per aquell temps á Londres, y després á Inglaterra, Fransa y Alemania ab lo fi d' apendre lo que en dits païssos se feya en favor de la aplicació del art á l' Industria.—Aquest encàrrech que prometia per l' Art y la Industria una nova época, que prometia un porvenir millor, que semblava una garantia donada al foment de tan alts interessos se malogrà en flor, no sabem si per culpa d' En Sanpere y Miquel ó per indiferencia de las Diputacions sucesoras de la de 1870, pus lo cert es que després d' haverse fet algun brigit demanant á dit senyor son treball no s' ha tornat á parlar del assumpto.—Afegexis á aixó que per lo dit temps y per causa de la reforma dels plans d' estudi de segona ensenyansa s' obrí per primera vegada una càtedra de la historia de las Arts del treball, y qu' aquesta càtedra fou conferida á En Francisco Miquel y Badia, de modo que tot semblava favorable al immediat plantejament d' aquellas institucions que la experiencia habia demostrat com mes favorables per l' aplicació del Art á la Industria.

Aquesta es á grans rasgos la historia de la cuestió: de tot eix petit moviment s' en pot treurer la consecuencia del Certámen obert aquest any per lo *Centre Catalanista Provensalech*?

(Seguirá.)

S. SANPERE Y MIQUEL.

VARIETATS

Un noy ha dit una mentida y son pare 'l renya.—¿Qué no saps ahont van los noys que dihuen mentidas?—Sí, senyor: primer fan d'advocats y després van al Congrés.

Lo senyor Manel té un bordegàs que tot ho xerra. Un demati devant de son pare digué á sa mare:—Mamá, ja 't vaig veurer ahí vespre com lo papá te vá fer un petó á l'hort.—Vaja, Manelet, no sigas ximple, digué la mare; lo teu papá no fa aquestas tonterias.—Sí que ho fa, sí, ja ho vaig veurer. De primer jo 'm pensava qu'era l'Agneta; pero jo li he preguntat y ella diu que no era ella, sino que eras tú. (La Agneta ja no serveix més en aquella casa.)

A un pagès que visita un museo de Bellas Arts, li preguntan qué li agrada més, las estátuas ó las pinturas.—Me agradan més las vitugas, respon ell, perque s' poden veurer per tots cantons, mentres que las pinturas no s' vehuen més que per un costat.

Un pare capellá digué un dia á un dels de la Obra:—Escolte, senyó Antonet: he observat que tots los diumenges, mentres dura l' sermó, vosté fa una bacayna. Ja veu qu' aixó es donar mal exemple als jóvens. Fasse una cosa: si li agafa son, prenga rapé, y aixís li passarà.—Está molt bé, pare Miquel, respongué l' altre; pero me sembla que fóra millor que vosté posés lo rapé en lo sermó, qu' aixís ni jo ni 'ls altres nos adormiriam.

Nosaltres coneixém un senyor que tot lo seu mérit consisteix en tenir tres creus. La tercera li han donat perque 'n tenia duas; la segona li van dar perque 'n tenia una, y la primera li donaren perque no 'n tenia cap.

Una familia que passa l' estiu á la torra vá á visitar un antich castell, mitj en runas, que hi ha á la montanya. Al entrar en una de las salas diu donya Engracia:—Verge Santíssima! Si deu haberhi bruixas en aquest castell?—Ay, mamá, no digui aixó, diu la Carolina, tota esporehida.—Bruixas no sé si n' hi ha, diu lo senyor Bernat, pero si sé que hi ha tres esqueletos amagats.—Las duas donas pegan un xisclet y mitj se desmayan. En Bernatriu queriu.—No tingueu por, donas, que no us farán res.—Perohont son los tres esqueletos, diu donya Engracia.—Dins de nosaltres mateixos, contesta En Bernat, rient com un boig.

Entre dos agents de bolsa:

—Desenganyat; hi ha mil maneres de fer fortuna.

—Peró no n' hi ha sino una d' honrada.

—¿Quina es?

—Ja ho suposava que no ho sabias.

Poch temps després d'haber mort un senyor vell, una nena que regirava un calaix digué á sa mare:—Mamá, ¿no dius que 'l avi s' en ha anat al cel?—Sí, filla meva.—¡Pobre avi! no trovará lo camí.—¿Perqué ho dius?—Mira, perque aquí s' ha deixat las ulleras.

En un café de la vora de la Audiencia:

—Séntat, home, sentat.

—No puch; á las tres tinch d' ésser á la Sala, y un magistrat ha d' ésser exacte.

—Pero primer pren café!

—¡Impossible! A mí 'l café 'm priva de dormir.

Un pacient que patia de poagre digué un dia al metje:—Doctor, vosté me'va preguntá l' altre dia si 'l poagre que pateixo es hereditari. Ja he averiguat que si qu' ho es. Me diu la meva dona que un oncle seu qu' ens va deixar una petita herencia també 'n patia.

Entra un actor en una agencia teatral.—Voldria escriturarme.—¿Quin es lo género de vosté?—Graciós.—¿Quins son los seus principals papers?—Edipo, Baltasar, Don Juan Tenorio, el Trovador...—Pero, home, si aquestos no son papers de graciós!—Jo no sé si ho son: lo que sé es que quan los faig lo públich s' esbotza de riure.

Un senyó que tenia la familia á fora va rebre una carta del seu noy que li deya: «Estimat papá: te dono un milió de gracias y de petons per lo burro que m' has enviat. Lo pobre está molt trist de veurers tot solet. ¿Qué no vindrás aviat, papá?»

Feya un fret que glassava. ¡Pom, pom, pom! A mitja nit truca á la porta del alcalde. ¡Pom, pom, pom, pom! L' alcalde s' aixeca espahorit y surt al balcó.—¿Qui truca? qué s' ofereix?—¿Es á casa l' senyor Alcalde?—Sí.—M' en alegro.—¿Perqué? qué hi ha?—Res, digué l' home tot anantsen; perque fa fret y si fos fora se podria encostipar.

Mamá, diu un noy, he vist una cosa que corria per terra y no tenia camas. Endevina lo que era.—Seria un cuch.—No, diu lo noy tot content de veurer que sa mare no ho endevinava.—Donchs ¿qué era?—Ela, que no ho endevinas. ¡Era aygua!

Se trovan dos tartamuts.—Hola, Pa-Pa-Pa-Pauet, ¿co-co-com estás?—Ré-bé-bé, ¿y tú-tú-tú?—Jó bé-bé-bé. Veig qu' ets ta-ta-ta-tartamut.—¡Jo ta-ta-tartamut!—¿Pe-pe-perqué no vas á veurer al doctor Pi-Pi-Pinyol?—¿Qu' es bo-bo-bon doctor pera ta-ta-tartamuts?—Sí, molt bo-bo-bó; m' ha cu-cu-cu-curat á mi.

Una senyora que tenia la boca molt gran va anar a retratar-se. Lo fotògrafa mentres la mirava per la màquina li digué: «Està massa seria. Si se somriu una mica estarà millor.» La senyora se somriu y lo fotògrafa exclama: «No tant, senyora, no tant. Fassi una sonrisa més petita, que aquesta es massa ample pera la màquina.»

Al caurer la tarde se passejavan tots dos per lo jardí. De sopte, ella arrenca un sospir y diu plena de melancolia: «Ay! Ricardo del meu cor, ¿perqué s'enmústigueixen las rosas?»—En Ricardo, qu'era aprenent d'apotecari y no tenia res de poeta, li respongué molt tranquil: «Perque no hi ha prou oxígeno en la atmósfera.»

Un mestre, despres de llegir á la classe la historia de un noy generós, preguntá als deixebles si sabian lo qu'era *generositat*.—«Jo ho sé, cridá un noy, aixecant lo dit: es donar als altres lo que no vulguis pera tú.»

Duas damas de la cort de Carles V se disputavan sobre qual de las duas devia anar devant de l'altra, y al fi acudiren al monarca pera que ho decidís. Lo rey, á estil de Salomó, ho arreglá molt aviat. — «Que vaja primer la més vella.» May més se promogué semblant disputa.

Una dona va á una estació de telégrafos y presenta un paper escrit.— «Vull enviar aquet *parte* al meu marit » Lo telegrafista li torna lo paper, y li diu:—«Aixó no s'enten. Escriguiho més clar.» — «No hi fa res, contesta la dona: lo meu marit ja entén la meua lletra.»

A un pagès de Llavaneras li robaren unas gallinas y ell ho digué al alcalde y al pare capellá. Aquet era un home molt sabi y va veure la ocasió de treure partit del robo en benefici de la Iglesia. En lo sermó digué: «Avuy tenim de fer una capta pera renovar l'altar major, y pera major gloria de Deu os encomano que aquell de vosaltres que haja robat las gallinas del senyor Pere no posi res en lo plat.» Aquell dia tothom va donar alguna coseta.

Preguntaren una vegada á un bisbe molt sabi:—¿Quants sermons creu vosté que pot fer un predicador cada setmana?—Si es un home estudiós y de talent, digué lo bisbe, ne pot ben bé fer un; si es un home de regular inteligencia ne pot fer dos; pero si es un ase ne pot fer sens treball mitja dotzena.

SECCIÓ COMERCIAL

BARCELONA 18 de Maig.—Encalmada ha passat la setmana, tant que casi be's pot dir que res s'ha fet, únicament lo més precis pera 'l consúm.

Veyém en detall lo mohiment que han tingut los principals articles.

Aygardents.—Se fa l'esperit de vi de 35 graus de 66 à 68 duros la jeresana de 68 cortés; brisa de 56 à 57 id., id., industria extrafi de 76 à 78 id., idem, marcas prima de 72 à 74 id., id., id., corrent de 68 à 70 id., id.

Carbons.—Desde la última revista han arriuat de Newcastle 1075 toneladas per «Balgowine» y 1600 per «Península»; de Muravera 230 per «Corriero d'Italia», 160 per «Nuovo Cristoforo Colombo» y 190 per «Massaniello»; de Cagliari 240 per «Celestina», 190 per «Toscana» y 250 per «Armonia»; de Terranova 180 per «Unione Spezia», de Tortoli 190 per «Maria» 175 per Antonieta D.» y 300 per «Stella Matutina.»

Los preus continúan fluixos cotisantse 'l Cardiff de 5 $\frac{1}{4}$, á 6 rals lo quintá, Giasgow, de 5 á 5 $\frac{1}{4}$, id., id., Newport de 5 $\frac{1}{4}$, á 6 id. id., cok de 9 $\frac{1}{4}$, á 10 idem idem.

Cotons.—Han arriuat de Nova Orleans 1326 balas per «José Baró.»

Lo mercat continúa encalmat per las moltas existencias.

Dogas.—Han arriuat per «Antonio Lopez» 21600, per «José Baró.»

Continúa cotisantse las de Nova Orleans de 275 à 285 duros lo miler, y per votadas de 20 à 21 id. las de Llevant.

Drogas.—Alum de Mazara. Se fa á 77 rals los 100 ks.

Cato.—Se fa 'l negre á 380 rals lo k. y 'l roig á 325 id., id.

Cotxinilla de Canarias.—Se fa á 10 rals lo K.

Cremor tártaro.—Se fa 'l blanch á 24 duros lo quintá y 'l roig á 20 id. id

Escorxa de magrana.—Se cotisa á 57 rals los 100 k.

Estany en pa.—Se cotisa á 20 duros lo quintá.

Fécula.—Se cotisa á 13 pessetas lo quintá.

Palos.—Se cotisa: Campetxo: Laguna primera á 32 rals lo quintá; id. se gona á 20 id. id.; Brasil nicaragua á 125 rals los 100 k.; fusteta 90 id., id.

Pallagualda.—Se fa á 140 rals los 100 k.

Resina americana.—Se cotisa á 20 rals lo quintá.

Sosa cáustica.—Se fa á 112 rals los 100 k.

Sumach.—Se fa 'l del país á 44 rals lo quintá y 'l de Sicilia á 72 id. id.

Farinas.—Vendas regulars ab las classes superiors.

Cotisém fora portas:

Barcelona. Primera de 14 á 17 $\frac{1}{4}$, pessetas los 41'60 k.

id. Segona de 12 á 14 $\frac{1}{4}$, » » » »

Id. Tercera de 6 $\frac{1}{4}$, á 10 $\frac{1}{4}$, » » » »

Id. Quarta de 5 á 5 $\frac{1}{4}$, » » » »

Castella Primera de 14 $\frac{1}{4}$, á 16 $\frac{1}{4}$, » » » »

Aragó Primera de 14 $\frac{1}{4}$, á 16 $\frac{1}{4}$, » » » »

Superiors de 18 á 18 $\frac{1}{4}$, » » » »

Grans.—Arrós.—Se cotisa 'l de Valencia de 18 á 22 $\frac{1}{4}$, pessetas 41'60 k., segons classe.

Blat.—Regulars operacions en los de Castella, degut á las concessions fetas en los preus. Del extranjer vendas també regulars per lo que respecta á classes superiors.

Cotisém:

Candea! Castella de 15 $\frac{1}{2}$, á 16 $\frac{1}{2}$, pessetas los 70 litres.

Berdianska á 17 $\frac{1}{2}$, » »

Sebastopol á 16 $\frac{1}{2}$, » »

Nicolaieff á 15 $\frac{1}{2}$, » »

Bulgaria á 14 $\frac{1}{2}$, » »

Blat de moro.—Vendas regulars. Se cotisa 'l Mazagan de 9 $\frac{1}{2}$ á 10 pessetas los 70 litres; Poti de 9 $\frac{1}{2}$, á 9 $\frac{3}{4}$ id. id.; Salonique á 9 $\frac{1}{2}$ id. id.

Oli d' olivas.—Se cotisa 'l Tortosa superior de 22 á 22 $\frac{1}{2}$, pessetas la càrrega; regular de 21 á 21 $\frac{1}{2}$ id. id.; comú de 20 á 20 $\frac{1}{2}$ id. id.; pera fàbricas de 19 $\frac{1}{2}$, á 19 $\frac{1}{4}$ id. id.

Vins.—Molt encalmat està aquest article no fentse res per las noticias poch favorables que 's reben d' Amèrica pera aquest caldo.

Se cotisan: negre superior de 25 á 27 pessetas la càrrega; id. comú de 17 á 22 id. id.; Blanch de 23 á 25 id. id.; Priorat de 40es á 45 id. id.; Valencia Requena de 30 á 33 id. id.; Alicant de 37 á 42 id. id.; Mistela blanca de 40 á 45 id. id.; negra de 65 á 67 id. id.

Vinagre.—Se cotisa de 20 á 25 pessetas la càrrega.

SECCIÓ OFICIAL

Don Salvador Buxó y Batista, *Alcalde Constitucional de Sant Martí de Provensals*.—Sent deber de la Autoritat la adopció de midas que conduhescan á pervindre danys molts vegadas tinguts per de remota realisació, però que ocasionats per descuit fan més que sentir sos funests efectes; acostantse la estació en que facilment se desenrotlla en los animals la hidrofobia, he acordat las següents prevencions:—1.er A la més petita sospita de trobarse algun animal atacat d' hidrofobia, será tancat per son duenyo, y 'n donará part á ma Autoritat pera disposar las midas que 's cregan convenientes.—2.er Queda prohibit deixar que 's gossos vagint sols per la via pública sens portar morrió.—3.er Per' acabar ab los gossos vagamundos y á fi de evitar desgracias, desde 'l dia 19 del actual, se suministrarán bolas d' estrignina á tots los que 's trobin pels carrers y sense morrió.

Tota infracció de lo dispost en las presents disposicions, será severament castigada en la forma que segons los casos tingués lloch.—Sant Martí de Provensals, 12 de Maig de 1884.—Salvador Buxó.

Ajuntament Constitucional de Sant Martí de Provensals.—L' Excelentísim senyor Governador Civil de la provincia, ha remittit á informació d' aquesta Alcaldia, una instancia y planos presentats á dita superior Autoritat per don Pau Delinon, representant de la Companyia Central del alumbrat y calefacció per gas, sollicitant permis pera emplassar en aquest terme municipal una fàbrica de dit fluïd.

En sa virtut, l' Ajuntament de ma presidència, en Consistori del dia 9 del que cursa, acordá obrir una informació pública per espay de vint dias contadors desde la inserció del present anunci en el Boletín Oficial de la provincia, al objecte d' atendre las reclamacions que poden presentarse en contra del emplassament de dita fàbrica; á qual fi estará l' expedient de manifest en la Secretaria de aquest Municipi.—Sant Martí de Provensals 15 Maig de 1884.—L' Alcalde Constitucional President, Salvador Buxó.—P. A. D. A. Lo Secretari Albert Rovatti.

ANUNCIS

OBRAS CATALANAS.

	Rals.
Llibre d' Or. — Colecció de poesias del modern renaixement català.	20
Del meu tros. — Quadros de Costums, per Emili Vilanova.	10
Gala Placidia. — Tragedia en 3 actes, de 'n Angel Guimerà.	8
Las Damas d' Aragón. — Estudi històric, per Salvador Sanpere y Miquel.	12
Tragedias. — Per Victor Balaguer (1. ^a sèrie).	12
Costums que's perden y records que fugen. — Per Antoni de Bofarull.	10
Garlanda de Joyells. — Estudi dels principals monuments de Barcelona, per D. Joseph Puiggarí.	10
Lo Bruch. — Novela, per Joseph Feliu y Codina.	10
Clarís y son temps. — Estudis històrics, per Joseph Coroleu.	10
Coloquis de la Insigne Ciutat de Tortosa. — Per Cristófol Puig.	12
Novas Tragedias. — Per Victor Balaguer (2. ^a sèrie).	8
Quadros populars. — Per Emili Vilanova.	10
Llibre de la Patria. — Colecció de poesias.	10
Llibre de la Fe. — Colecció de poesias.	10
Llibre del Amor. — Colecció de poesias.	10
Novelas. — Per Martí Genís.	10
La Papallona. — Novela, per Narcís Oller.	10
Mas memorias, cartas a un amic, per Joseph M. del Bosch Gelabert.	8
Poblet. — Per Eduard Toda.	10
Judith de Welp. — Tragedia en tres actes de 'n Angel Guimerà.	8

Aquestes obras se venen en las llibrerías de Verdaguer, Puig, Lopez, Parera y en la administració de LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos.

GRAN FÁBRICA DE LICORS

DE

E. ESCAT Y COMPANYIA.

Varietat en tota classe de vins, licors, etc. — Champagne de las marcas mes acreditadas.

CLOT

L' ARCH DE SANT MARTÍ.

PERIÒDICH POLITICH DEFENSOR DELS INTERESOS MORAIS Y MATERIALS DEL PAÍS.

Sortirà a lo menos una vegada cada setmana.

Publica un folletí literari de vuyt planas en paper superior y ab numeració a part pera formar un volum de mes de 400 planas l' any.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Un mes, 4 rs. — Fora, trimestre 12 rs. Anuncis, reclams y comunicats a preus convencionals.

ADMINISTRACIÓ: Sant Martí de Provensals, Plassa Mercat, 21. — SUCURSALS en Barcelona: Llibrería de la Marina, Argentería, 61 y Arolas, 5, Entressol.

BESCUYTS VIÑAS

Se recomanan per esser lo postre més agradable y económic y per sa especialitat pera 'l thé, café, llet, xacolata y ví Champagne.

De venda en todas las confiterías y tendas de comestibles.

DEPOSIT: AVINYO, 32.

SASTRERIA

DE

BONAVENTURA SERRA.

BON TALL. 135—Triunfo—135. GALANURA.

(Prop l' Aliansa)

En aquest gran establiment trobará lo parroquíá tota mena de gèneros á preus sumament baratos. Mostruaris de todas classes. Bons gèneros del país rebuts directament de las fàbricas.

135.—Triunfo,—135.

LLIBRERIA DE LA MARINA

DE

MILLET GERMANS.

Carrer de la Argenteria, n.º 61.—Barcelona.

Grandiós assortit en efectes d'escriptori, papers y sobres nacionals y estranjer. Llibres ratllats y en blanch de todas classes. Copiadors de cartas, tintas, plomas y objectes de dibuix. Impresions rápidas en tipografia y litografia de todas classes de treball. Se fan llibres pera 'l comer de todas classes y grandarias segons mostra.

Gran assortit de llibres y planos pera la Marina y obras recreativas y dictionaris de varias llenguas.

Nota.—Aquest gran establiment reb directament tots los efectes de las fàbricas nacionals y estrangeras.

MAGATZEM DE MÚSICA

DE

RAFAEL GUARDIA.

Rambla de Sant Joseph, prop de la Virreyna.—Barcelona.

Comissió y exportació.

Gran assortit en tota mena d'obras musicals, espanyolas y extrangeras.—Especialitat en música religiosa. Accessoris pera piano.—Abono especial pera lectura de música.

Correspondencia directa ab tots los editors d'Espanya y demés nacions

CENTRO DE ANUNCIS Y SUSCRIPCIONS.

5 Carrer de Fernando VII y Arolas, 5.

BARCELONA.

NOVAS

Creyém que nostres abonats veurán ab gust la publicació d' un número extraordinari ab motiu de la diada d' avuy. Es un obsequi que fem á la bona acullida que hem merescut del públich, al qual prometem algunas milloras materials de nostra publicació en un termini pròxim, á fi de que vegi que sabem correspondrel en lo que 'ns es possible.

—Diu *L' Escut* de Gracia:

«Lo divendres de la setmana passada se 'n aná á Madrid lo senyor don Roch Labajos, Diputat del Districte de Gracia. A la estació l'acompanyaren los seus amichs, entre 'ls que n' hi havían alguns dels que mes entusiastas defensors se mostravan de la candidatura de don Rafel Puig y Valls. Res, mudanças del mon. Dos días avans en lo lloch del Foment Voluntari hi havia hagut una festa en honor del esmentat senyor Labajos en la que regná molta animació.

Se diu que allí 's parlá de si 'l President del Foment don Diego Perez, será elegit Diputat Provincial en las elecciones vinents.»

—Senyor Alcalde li agraphiriam molt que en totas aquellas inexactituts en que poguessem incorre en la secció de novas, aixis com també si 's fes rés respecte de las milloras, necessitats, etc., etc., indicadas per nosaltres y d' aquest modo no fora tant molestada la seva atenció y nosaltres sabriam á que aténdrens al rebre las repetidas queixas de nostres convehins.

—La bomba aixecada lo diumenge passat en lo Torin, vingué á caure en nostre població, en la fàbrica del senyor Ferrer y Codina, situada en la carretera de Mataró.

—Sabem que la Parroquia Nova, prepara una solemne professó pera 'l dia de Còrpus que promet ésser molt lluhida, contribuhinhi molts col·legis particulars y associacions de la població.

—Tornemhi ab los robos de la plassa Mercat: lo disapte 17 á la nit prengueren d' una taula de vendre tocino un tros d' aquesta carn salada y 2 gerras plenas de llast.

—No deurian pendre nostres regidors com á ofensa que nosaltres indiquem á cada número las milloras de que es susceptible la administració local, ans al contrari, deurian veure ab bons ulls que hi hagi qui, en nom de la població, 'ls indiqui lo que deu ferse pera que aquesta sia lo que te dret á ésser: ben administrada.

Tingan present sobre tot que nosaltres nos dirigim sempre á corregir defectes, indicant la manera de suplirlos y que tenim las orelles completament sordas á tota qüestió personal.

Y per últim, sapigan ara per sempre que nostre periódich que té per colaboradors á tots los vehins, may dirigirá cap elogi que no vagi acompanyat del fet que 'l motiva, ni cap censura que no la fassi necessaria alguna falta dels que tenen á son càrrech la administració local.

—La tradicional festa de Sant Isidro, celebrada en la Parroquia Antiga pels pagesos, fou lo que vé essent cada any. La funció relligiosa fou molt lluhida, cele brantse un ofici á tota orquesta y sermó acabat lo qual sortí la

professó composta de ganfanons, creu alta, un pendó ab acompanyament, lo tabernacle y per últim sota talem la Vera Creu portada per lo digníssim rector don Francisco Rodó.

De retorn á la iglesia la Obra feu entrega als quatre massips portadors del tabernacle d' un pom de flors, obrintse la dansa en la plassa com es de costum antiga.

A las quatre de la tarde hi hagué de nou ball que durá fins á entrada de fosc.

—Sembla que l' empresa encarregada d' adobar la carretera de Mataró, s' ha empenyat en que 'ls munts de grava que existeixen en lo carrer de la Industria hi sian perpétuos.

La setmana passada 'ns queixavam de lo mateix, y fins avuy no sabem que s' haja prés cap determinació pera fer desapareixer lo que tan enlletgeix la via pública en perjudici dels vehins y contínuo perill pels tranzeunts.

Dihem perill, puig que á las vuyt del matí del dimecres de la passada setmana, una pobra dona d' edat bastant avansada, atravessant una passera estreta que 'ls vehins tingueren l' amabilitat d' obrir pas entre la grava, relliscá ab tan mala sort que ana á parar damunt los rails del tramvia, al temps que baixava al trot un cotxe del mateix. Afortunadament lo cotxero fou amament á deturar los cavalls, y un dels vehins salvá á dita dona d' una mort segura.

—Com podrán veurer nostres lectors en la Secció Oficial no mes queda avuy y demá per la cobrança de la contribució de subsidis y comers.

—En la Exposició de Niza s' ha concedit diploma d' honor al conegut fabricant de teixits y estampats de nostra localitat, Excelentíssim senyor D. Joseph Ferrer y Vidal.

Rebi la mes complerta enhorabona per tan honrosa distinció.

—Diu *La Verdad* de Tortosa de divendres 16:

«La matinada anterior, algunas personas veieren caure un hermoso bolido. Contan 'ls que presenciaren aqueix fenómeno que l' efecte fou sorprenent, encara que durá poch per la rapidesa que portava á sa baixada; á la punta de la cua s' hi distingian varis colors predominant l' roig. Caygué ab una inclinació de setanta á vuitanta graus y en direcció de O. á E., venint á parar, passant per sobre Cuartel, á las inmediaciones de las Esplanetas.»

—De *El Constitucional* de Girona:

«Avans d' ahir tingué lloch en la presó d' aquesta capital lo Consell de guerra pera veurer y fallar la causa que s' ha seguit al comandant, oficials, sargentos y soldats del batalló Dipósit de Santa Coloma de Farnés, per haver abandonat aquella vila la nit del 27 d' Abril últim, suposantlos complicats en lo delict de sedició.

Lo Consell, reunit á las set del matí, estigué deliberant després de la visita, que acabá avans del mitjdia, fins á las últimas horas de la tarde, y segons de públich se diu, 'l fallo proferit ha sigut desestimant lo parer Fiscal, que demanava la última pena pera dos dels processats, resultant per lo tant, que no hi ha hagut cap condemna de mort.

Rebin, donchs, los digníssims jefes y oficials que han defensat als acusats, aixís com los no menos digníssims jefes que componian lo Consell, nostra més sencera y lleal felicitació per son fallo, acullit per lo vehinat tot ab inexplicable satisfacció, per haver lliurat á Gerona d' un dia de dol y de llàgrimas.»

—Com costa poch 'l probarho, anem á recomanar á nostres lectors, tal com ho aconsella un colega, un remey pera lliurar-se lo pacient mortal dels molestosos mosquits que invadeixen las habitacions, acompanyant sas picaduras del consabut sansonet.

Avans d'faná á dormir se tancan las finestras y al mitj de la habitació s' hi posa un fanal encés, quals vidres s' untan previamente ab mel desfeta ab vi ó aygua de rosas. Bastará mitja hora pera que tots los mosquits que hi hagin s' enganxin als vidres, ahont moriran sens poderse escapar.

—Senyor Agustí: Vosté que mes que ningú ha de interessarse per las milloras que reclaman las necessitats del barri del Taulat, li recordém la nova que insertarem en nostre primer número referent á la passera que hi ha en la llacuna que travessa l' important carrer de Wad-Ras, quina millora esperem veure realisada per lo molt poch que costaria y las moltes utilitats que reportaria pels vehins d' aquell barri.

—Hem rebut sérias queixas dels vehins de la casa situada al costat dels magatzems de don Joseph M.ª Serra, coneguda per la Casa dels gitanos, queixas que 's refereixen al mal olor que despedeixen sos pous. Segons tenim entés las aigües dels mateixos y las materias fecals se barregen atentant contra la salut dels que viuen en l' esmentada casa, que reuneix totas las malas condicions higiénicas pera ferla inhabitable.

Desitjariam que la Junta de Sanitat passés una visita al punt indicat y dictés las midas oportunas pera evitar las terribles consecuencias que ha de produhir la insalubritat d' aquellas habitacions.

—A la matinada del dilluns prop passat los corns dels bombers y sere-nos anunciaren haber-se calat foch en la fàbrica coneguda per á Can Güell, situada en la carretera de Mataró y propietat de nostre col·laborador don Bruno Güell, podent-se dominar aquell destructor element gracias á l' activitat que distingeix á nostre cos de bombers, aixís com á las autoritats y á las moltíssimas personas que acudiren al lloch del sinistre.

—Una altra de las malas circunstancias que te nostre Escorxador, es la d' estar situat en un punt mal sá á consecuencia de las ayguas que d' una regadora passen per darrera del edifici sense corrent, á qual circumstancia es degut que las carns que surten pera la venda se vegin ab unas quantas horas d' estar allí guardadas totas plenas de virones que las corrompen al poch temps.

Es d' esperar que 's posi un remey prompte á tal estat de cosas, donant sortida á las ayguas atolladas darrera del Escorxador y evitant aixís que la salut de nostres vehins ne valgui menos.

—De la *Correspondencia Catalana* del 17.

«Las personas que desde aquesta capital se dirigeixin á Sant Martí de Provensals pel tranvía de Badalona, podrán en endevant pendre los car-

ruatges d' aquesta línia en un parador que s' acaba d' establir devant la porta principal del cuartel de artilleria de Sant Agustí Vell.»

—De la *Vanguardia* del 17, edició del matí.

«Se 'ns assegura que un dels encàrrecs que l' senyor Labajos, diputat per las Aforas, ha rebut de sos electors, figura en primer terme la destitució del Alcalde de Sant Martí de Provencals, don Salvador Buxó, qui ha merescut unánim aplauso de sos administrats, durant los tres anys que ha estat al devant de la administració de aquesta important vila.

La persona que 's designa pera reemplaçar á tant intelligent y zelosa autoritat, es don Roch Roca, carreter, qui además de careixer de la talla indispensable pera ocupar tant important càrrech, té la circumstància d' esser membre de un comité republicà, lo qual no obsta pera que se humili davant tots los partits pera arribar al objectiu de sa desmesurada ambició.

Capàs creyém al senyor Labajos d' accedir á la sollicitud de sos electors, perque los conservadors per estar faltats de tota bona qualitat, fins careixen de pudor polítich.»

Mes nos hauriam estimat veure aixó en un periódich independent que no pas en un periódich polítich á la madrilenya.

—Proximament comensarán en nostra platxa prop de la fàbrica del gas Lebon, las obras pera la construcció d' una fortificació de guerra.

—Encara que s' havia parlat d' inaugurar la cúpula de l' iglesia de Sant Andreu en lo dia de Corpus, sembla que tal festa no podrà tindre lloch fins per la festa major ó pochs dias abans. Per tal dia, no faltarán festas extraordinarias ni en l' iglesia ni en tots los casinos; pero desgraciadament ni hi ha esperansa de que s' celebri certámen ni tant sols cap vetllada literaria. Molt es de deplorar eix abandono de las lletras en un poble com Sant Andreu, contant com conta ab elements per ferho, y si mal no recordém habent ofert son apoyo més d' una vegada lo diputat provincial senyor Brosa. Ab tot, creyém que no 's deixarà de fer l' últim esforç, contant com conta Sant Andreu ab un de nostres companys y actiu catalanista; puig si per sa part se perdés no podriam menos que deplorarho.

—Com haviam anunciat oportunament, dissapte passat se celebrá en lo elegant teatro del Casino Provencalense, una escullida funció dramática que reuní en dit lloch numerosa y escullida concurrencia, que aplaudi l' execució del drama de nostre particular amic don Federich Soler «Lo plor de la Madrastra». Aquesta obra fou discretament interpretada pels socis del mateix Casino que forman la secció dramática, sorprenentnos agradablement lo veure que ab constancia y estudi han lograt constituhir una verdadera y completa companyia dramática.

La senyora Prat y la senyoreta Tarés en sos respectius papers, obtinueren justos aplaudiments del públich, lo mateix que los senyors Cortés, en son paper del rey En Joan; Uriach, Bonsoms, Pujol, Elias y Ferrer.

La concurrencia sortí altament satisfeta de la funció, y desitjant que tot sovint se repeteixin semblants vetlladas en nostra població.